

Průvodka

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Soukromé právo – právo rodinné
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_10_11
Pořadí DUMu v sadě	11
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Jan Hrazdira
Datum vytvoření	08.02.2013
Jméno autora	Mgr. Jan Hrazdira
E-mail autora	hrazdira@gymjev.cz
Ročník studia	3.
Předmět nebo tematická oblast	Základy společenských věd - právo
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Prezentováno na interaktivní tabuli s využitím psaného textu a doplňkových obrázků, které přiblíží problematiku v tematické oblasti Občan a právo. Inovace: materiál lze využít i v rámci mezipředmětových vztahů (odkaz na římské právo- dějepis, latina); materiál využívá ICT technologií (interaktivní tabule) a mediální techniky – dataprojektoru.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: CZ.1.07/1.5.00/34.0802

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Soukromé právo

- Soukromé právo je založeno na rovnosti a nezávislosti subjektů občanské společnosti, které vstupují do vzájemných vztahů. Tyto právní vztahy vznikají na základě svobodné vůle projevené prostřednictvím smlouvy.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Soukromé právo

- Občanské právo
- Rodinné právo
- Pracovní právo

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Rodinné právo

- Rodinné právo tvoří normy upravující manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi manželskými i nemanželskými, vztahy mezi dalšími příbuznými a podmínky a typy náhradní rodinné péče.
- Hlavními prameny rodinného práva jsou občanské právo a zákon o sociálně-právní ochraně dětí.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Předmět rodinného práva

- Manželství
- Vztahy mezi rodiči a dětmi
- Vztahy mezi dalšími příbuznými
- Vztahy při náhradní rodinné péči
- Sociálně-právní ochrana dětí

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Manželství

- Manželství je trvalé společenství muže a ženy založené zákonným způsobem formou církevního nebo občanského sňatku.
- Manželé se předem dohodnou na úpravě příjmení a prohlásí, že jsou si vědomi majetkových poměrů partnera a že znají vzájemně svůj zdravotní stav.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Manželství

- Snoubenci při svatebním obřadu prohlásí před svědky, že vstupují do manželství dobrovolně a že jim není známo nic, co by vzniku manželství bránilo.
- Vznik manželství je zaznamenán úředně do matriky a manželům je jako doklad vydán oddací list.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Občanský a církevní sňatek

- Občanský sňatek je uzavřen před orgánem veřejné moci (zpravidla obce) za přítomnosti matrikáře.
- Církevní sňatek je uzavřen před orgánem církve nebo náboženské společnosti k tomu oprávněné dle právního předpisu. Oddávající je povinen doručit protokol o uzavření sňatku místně příslušnému obecnímu úřadu k zápisu do matriky.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Občanský a církevní sňatek

Občanský sňatek –
slavnostní atmosféra po
uzavření sňatku

Církevní sňatek – svatba
podle pravoslavného
rituálu

Ralf Roletschek, licence Creative Commons, BY-SA,
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2005-09-02-hochzeit-31.jpg?uselang=cs>, licence CC, (cit. 2013-02-08)

VitVit, licence Creative Commons, BY-SA,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Svatba_%282%29.jpg, licence CC
-PD, (cit. 2013-02-08)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Úprava příjmení

- Příjmení jednoho z manželů bude příjmením společným.
- Každý z manželů si ponechá vlastní příjmení (děti pak ponesou společné příjmení jednoho z manželů).
- Ten z manželů, který nechce užívat jen společné příjmení, může k němu připojovat i své původní příjmení.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zákonné překážky manželství

Manželství nemůže být uzavřeno:

- S nezletilým, který není plně svéprávný. V důležitých a výjimečných případech může soud povolit manželství nezletilé osobě, která dovršila 16 let.
- S osobou, jejíž svéprávnost byla omezena.
- S ženatým mužem nebo vdanou ženou nebo osobou v registrovaném partnerství.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zákonné překážky v manželství

- Mezi předky a potomky ani mezi sourozenci. To se týká i vztahů, které vznikly osvojením.
- Mezi poručníkem a poručencem a mezi pěstounem a jemu svěřeným dítětem. Toto omezení platí jen tehdy, trvá-li poručnictví nebo pěstounství.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vztahy mezi manžely

- Muž a žena mají stejná práva a povinnosti.
- Měli by se vzájemně ctít, milovat a vytvářet zdravé rodinné prostředí, jakož i společně a nerozdílně pečovat o děti.
- Mají právo zastupovat se v běžných záležitostech a na informace o zdravotním stavu toho z manželů, který je např. hospitalizován.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Majetkové vztahy manželů

- Obecně platí, že majetek manželů získaný před vznikem manželství zůstává v jejich osobním a výlučném vlastnictví, zatímco majetek (i dluhy) získaný v době trvání manželství je majetkem společným.
- Věci osobní potřeby, majetek získaný darem, dědictvím či náhradou za svůj majetek netvoří součást společného jmění manželů.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Úprava společného jmění manželů

- Předmanželská smlouva
- Soudní rozhodnutí (zúžení nebo zrušení společného jmění)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zánik manželství

- Smrtí jednoho z manželů
- Soudním rozhodnutím (rozvodem) – soud také stanoví majetkové vypořádání manželů, svěření dětí do péče jednoho či druhého z manželů, výši výživného pro děti atd.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Rodinné a příbuzenské vztahy

- Rodina v právním smyslu slova znamená manželé a jejich děti.
- Další osoby žijící ve společné domácnosti jsou příslušníci domácnosti.
- Příbuzenské vztahy v přímé linii jsou mezi osobami přímo pocházejícími jeden z druhého. Blízkost vztahů se vyjadřuje stupni v závislosti na počtu porodů, k nimž muselo dojít, aby daný příbuzenský vztah vzniknul.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Rodinné a příbuzenské vztahy

- Příbuzenské vztahy v pobočné linii jsou mezi osobami, které mají společného předka. Nejbližší příbuzní v pobočné linii jsou sourozenci.
- Příbuzenské vztahy vznikají také nemanželským zrozením.
- Vztahy mezi jedním z manželů a příbuznými druhého z manželů nejsou vztahy příbuzenské, ale švagrovské.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vztahy mezi rodiči a dětmi

- Rodiče mají vůči svým dětem povinnost je milovat, dbát o jejich osobnostní rozvoj, výchovu a zajišťovat jim přiměřené materiální zázemí, případně spravovat jejich majetek.
- Dítě, které žije s rodiči ve společné domácnosti, má povinnost pomáhat s chodem domácnosti a přispívat finančně na domácnost, pokud už má své příjmy.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vyživovací povinnost

- Jde o placení výživného a péči o vyživovanou osobu.
- O výživném rozhoduje soud na návrh oprávněné osoby.
- Vyživovací povinnost mohou mít:
  - rodiče vůči dětem,
  - děti vůči rodičům,
  - manželé mezi sebou,
  - rozvedení manželé,
  - otec dítěte neprovdané matce dítěte.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Náhradní rodinná péče

- Náhradní rodinná péče je zajišťována státem a týká se dětí, které jsou osiřelé nebo z nějakého jiného důvodu nemohou být v péči svých biologických rodičů.
- Tyto děti se umisťují do domácností fyzických osob nebo do státních, církevních či jiných výchovných zařízení.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Typy náhradní rodinné péče

- Osvojení (adopce)
- Poručenství
- Pěstounská péče
- Ústavní výchova

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Osvojení

- Jde o přijetí cizího opuštěného dítěte za vlastní, přičemž osvojitelům vznikají stejná práva a povinnosti vůči dítěti, jako biologickým rodičům.

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Poručenství

- Poručník (opatrovník) zajišťuje rodičovskou péči v případě, že rodiče dítěte nemohou vykonávat rodičovskou zodpovědnost nebo zemřeli.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pěstounská péče

- Do pěstounské péče se může dostat dítě, jehož výchova nebyla z dlouhodobých příčin zajišťována.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Ústavní výchova

- Ústavní výchova nahrazuje výchovu biologických rodičů zejména tehdy, pokud se biologičtí rodiče nejsou schopni o dítě řádně postarat nebo má-li dítě závažné výchovné problémy. Existuje několik typů ústavní výchovy, např. dětské domovy nebo diagnostické ústavy.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Taneční vystoupení dětí z dětského domova v Tišňově

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pavel Ševela, licence Creative Commons, BY-SA

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:D%C4%9Btsk%C3%BD_domov_Ti%C5%A1nov,_Va%C5%88kovka_%281%29.jpg, licence CC,
(cit. 2013-02-08)

Zdroje

- Kolektiv autorů. *Odmaturuj ze společenských věd*. Brno: Didaktis, 2004. ISBN 80-86285-68-5
- Ryska, R., Puškinová, M. *Právo pro střední školy*. Praha: Eduko, 2012. ISBN 978-80-8720-457-3
- Ralf Roletschek, licence Creative Commons, BY-SA, <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2005-09-02-hochzeit-31.jpg?uselang=cs>, licence CC, (cit. 2013-02-08)
- VitVit, licence Creative Commons, BY-SA, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Svatba_%28%29.jpg, licence CC - PD, (cit. 2013-02-08)
- Pavel Ševela, licence Creative Commons, BY-SA http://commons.wikimedia.org/wiki/File:D%C4%9Btsk%C3%BD_domov_Ti%C5%A1nov,_Va%C5%88kovka_%28%29.jpg, licence CC, (cit. 2013-02-08)

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ